

Priloga: Rzd-01-17-00017-01

Datum: 19.12.2017

opis enote nesnovne kulturne dediščine

1. IDENTIFIKACIJA ENOTE

EID: **2-00061**

Ime enote: **Pust Mozirski**

Sinonimi imena enote:

Mozirski pustnaki in pustovanje v Mozirju

2. OPIS ENOTE DEDIŠČINE

Zvrst dediščine: **šege in navade**

Podzvrsti:

letne šege

Tipološka gesla:

pustovanje, maskiranje

Kratek opis:

Pust Mozirski je skupno imenovanje za pustno skupino Mozirskih pustnakov in pustne šege, ki v Mozirju v Savinjski dolini potekajo vsako leto od debelega četrтка do pepelnice.

Opis:

Pust Mozirski je skupno imenovanje za pustno skupino Mozirskih pustnakov in pustne šege, ki v Mozirju potekajo vsako leto od debelega četrтка do pepelnice. Značilnost Mozirskih pustnakov je njihovo pustno oblačilo, ki ga sestavljajo črn cilinder, frak in bele hlače. Pustna skupina ima svojo 'fano' ali bandero, ki jo predstavniki nosijo na čelu sprevoda, da se že od daleč vidi, kdo in od kod so. Pri vseh pustnih šegah skupino spremlja pustni orkester z imenom Boj se ga.

Za Mozirske pustnake se pustni čas začne vsako leto 11. novembra ob 11. uri in 11 minut, ko skupina objavi program pustovanja za prihodnje leto. Začetek pustnega časa zaznamujejo s pokom iz topa. Na vsaki dve leti na ta dan izberejo tudi pustno kraljico, imenovano 'pustnela', ki skupino spremlja pri vseh dejavnostih, razen pri ponedeljkovem okolofiranju in pokopu Pusta na pepelnično sredo.

Na debeli četrtek v Mozirju poteka slavnostna podelitev listine o trških pravicah, ki jo prejme v zadnjem letu najbolj zaslužen priseljen krajan Mozirja. Podelitev poteka na slavljenčevem domu v prisotnosti pustnega župana, pustnega predsednika in podpredsednika, tajnika, vodje karnevala, orkestra in njegovega vodje.

Na pustno soboto se skupina Mozirskih pustnakov odpravi na obiske sosednjih občin. Obiščejo vse občine Zgornje Savinjske doline, ki so bile v preteklosti združene v skupno občino s središčem v Mozirju. V večernih urah poteka 'gala maškarada', na kateri nastopa tudi orkester Boj se ga.

V nedeljo zjutraj se pustnaki zberejo na mozirskem trgu in se z avtobusom odpravijo na obhode trških mej – obiščejo določene kraje in domačije, ki so pomembni za razvoj občine. Zatem na trgu v Mozirju poteka otroška maškarada.

Na pustni ponedeljek je na vrsti 'okolofiranje', ko Mozirski pustnaki s svojim

orkestrom delijo dobro voljo od hiše do hiše. Domačinom voščijo veselega Pusta in jih vabijo na torkov karneval.

Pustni torek je najpomembnejši dan pustovanja v Mozirju. Začne se z budnico in iskanjem Pusta ter s prevzemom oblasti na Občini Mozirje. Pustno dogajanje pustnaki oznanijo z Okol'oznanilom, ki je objavljen v časopisu Pustni kurir, ki izide ob pustovanju. Pustni torek se zaključi s karnevalsko povorko, na kateri poleg domačinov sodelujejo tudi gostje iz tujine. Karneval na trg vsako leto privabi številne obiskovalce in se konča z veliko pustno zabavo.

Pustno dogajanje v Mozirju se zaključi na pepelnično sredo, ki je namenjena žalovanju in pokopu Pusta. Na ta dan že od zgodnjega jutra leži Pust na parah. Ob okrašeni krsti, ki je postavljena na sredi mozirskega trga, se menjava častna straža, ki jo sestavljajo Mozirski pustnaki, oblečeni v črne hlače. Popoldne je pogreb, ki ga spremlja občinstvo. Pusta pospremijo na Pekove Lave in ga zažgejo na grmadi. Na trgu sledi sedmina za aktivno sodelujoče pustnake, ki so postreženi s prestami, gorčico, pivom in vinom. Na sedmini se prebere testament – poslednje želje Pusta Mozirskega.

Mozirje je od leta 1999 član Združenja evropskih karnevalskih mest FECC.

Prva doslej znana omemba pustnega dogajanja v Mozirju je iz leta 1921, ko je kronist Žiga Laykauf zapisal, da Mozirjani že trideset let počenjajo pustne norčije po trgu Mozirje in ob njegovih mejah. Gre za do sedaj najstarejši znani pisni vir, po katerem so bili Mozirski Pustnaki aktivni že okoli leta 1891. Ob 100-letnici pustnega dogajanja v Mozirju je leta 1991 tedanje društvo Pust Mozirski izdalo brošuro 100 let Pusta Mozirskega.

Datacija:

prelom 19. stol. in 20. stol., 1921 (omemba)

3. LOKACIJA ENOTE DEDIŠČINE

Naselje: **MOZIRJE (MOZIRJE)**

Opis lokacije:

Geokode lokacije (G-K koordinate centroida): Y: **497075** X: **132663**

4. NOSILEC IZROČILA, ZNANJA ALI DEJAVNOSTI

Pust Mozirski, društvo za ohranjanje kulturne dediščine □
Šmihelska cesta 2, 3330 Mozirje

5. KARAKTERISTIČNI PRIKAZ

Foto datoteka: **KF_02_00061.jpg**

Avtorstvo in avtorske pravice prikaza:
Anja Jerin, 2015

6. VARSTVENE USMERITVE ZA ENOTO

Kategorija usmeritev: **drugi ukrepi ohranjanja nesnovne dediščine**

Opis usmeritev:

osnovne varstvene usmeritve za nesnovno dediščino

7. PRISTOJNOSTI

Pristojna institucija: **Muzej novejšje zgodovine Celje**

Strokovna področja:

etnologija

8. POVEZAVA ENOTE Z DRUGIMI ENOTAMI REGISTRA

Register nesnovne kulturne dediščine:

Register nepremične kulturne dediščine:

Register premične kulturne dediščine:

Muzej novejšje zgodovine Celje

9. UTEMELJITEV VPISA

Pust Mozirski s svojo več kot 130-letno tradicijo sodi med najbolj prepoznavne pustne šege in festivale v Sloveniji, odkar je mesto Mozirje član Združenja evropskih karnevalskih mest FECC, pa tudi širše v Evropi. S svojimi pustnimi šegami, pustnim orkestrom in masko Mozirski Pustnak so svojevrsten kulturni fenomen v savinjski regiji. Kljub bogati tradiciji, ki je trdno zasidrana v identiteti Mozirjanov, pa v društvu Pust Mozirski vsako leto poskrbijo, da se pustna dediščina ohranja še naprej. V vsakoletno pustno dogajanje vnašajo elemente sodobnega časa ter s tem skrbijo za razvoj pustne šege v Zgornji Savinjski dolini in tudi za boljšo prepoznavnost Mozirja in Savinjske doline.

10. OMEJITVE GLEDE JAVNOSTI PODATKOV

Omejitve: **ni omejitev glede javnosti podatkov**

11. OPOMBE

12. KVALITETA PODATKOV

Natančnost centroida: **> 30 m**

Natančnost območja: **območje ni določeno**

13. VPIS V REGISTER

Vpis dne: **19.12.2017**

Št.: **Rzd-01-17-00017-03**

Razlog: **pobuda**

14. SPREMEMBA REGISTRA

Sprememba dne:

Št.:

Razlog:

15. IZBRIS IZ REGISTRA

Izbris dne:

Št.:

Razlog:

16. ZAZNAMKI

Številka: Rzd-01-17-00017-11-01

Datum: 19.12.2017

opis nosilca enote nesnovne dediščine

1. IDENTIFIKACIJA ENOTE DEDIŠČINE

EID: **02-00061**

Ime enote: **Pust Mozirski**

2. NOSILEC IZROČILA, ZNANJA ALI DEJAVNOSTI

Nosilec: Identifikacija nosilca: **173**

Pust Mozirski, društvo za ohranjanje kulturne dediščine □

Šmihelska cesta 2, 3330 Mozirje

<http://pust-mozirski.si/>

3. OPIS DEJAVNOSTI NOSILCA

Opis (posebnosti glede na opis enote dediščine):

Je edini nosilec te enote nesnovne dediščine.

4. LOKACIJA NOSILCA

Naselje: **MOZIRJE (MOZIRJE)**

Geokode lokacije (G-K koordinate centroida): Y: **497732** X: **132948**

5. KARAKTERISTIČNI PRIKAZ

Foto datoteka: **KF_02N_00173.jpg**

Avtorstvo in avtorske pravice prikaza:

Anja Jerin, 2015

6. OPOMBE

7. KVALITETA PODATKOV

Natančnost centroida: **1 m - 3 m**

8. VPIS NOSILCA

Vpis dne: **19.12.2017**

Številka: **Rzd-01-17-00017-03**

Razlog: **pobuda**

9. SPREMEMBA NOSILCA

Sprememba dne:

Številka:

Razlog:

10. IZBRIS NOSILCA

Izbris dne:

Številka:

Razlog:

11. ZAZNAMKI